

Az európai normákhoz igazodó hazai szabályozás. A nagykereskedelmi energiapiacok integritása és átláthatósága

Dr. Grabner Péter
Energetikáért felelős elnökhelyettes

MESZ XXIII. ORSZÁGOS KONFERENCIÁJA
Ráckeve, 2016.04.25.

EU szabályozás - Mi történik most?

Az egységes EU energiapiacok (villamos energia, földgáz) kialakítása érdekében a 3. energiacsomag alapján elindult az úgynevezett „Network Code”-ok kialakítása.

715/2009/EK (2009. július 13.) a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről és az 1775/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

714/2009/EK (2009. július 13.) a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről és az 1228/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

A jelenleg már részben véglegesített dokumentumok alapján a hazai energiapiacok szervezésével kapcsolatban számos új előírás lép hatályba pl. szervezett piacok szerepe, rendszerszintű szolgáltatások, napi földgáz- és kapacitáskereskedelmi piac, gázipari elszámolások...

A szabályozás jogi megítélése

A Network Code-ok hatálybalépésüket követően minden tagországban teljes egészében kötelező erejű, közvetlenül alkalmazandó, üzemi és kereskedelmi szabályzat szintű jogszabályok lesznek.

Földgáz NC-ok rendszere

Network Code	Rövidítés	Hatályba lépés	Kötelezően alkalmazandó
715/2009 - A földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről és az 1775/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről	CMP	2012. augusztus 24.	2013. október, 2016. július
984/2013 - A földgázszállító rendszerekben alkalmazott kapacitásallokációs mechanizmusokat szabályozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet kiegészítéséről	CAM	2013. november 4.	2015. november 1.
312/2014 – Gázszállítási rendszer-üzemeltetők közötti rendszeregyensúlyozásra vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról	BAL	2014. április 15	2015. október 1.
703/2015 - Az interoperabilitás és az adatcsere szabályaira vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról	Inter-operability	2015. május 1.	2016. május 1.
Tarifa Keretjellegű Iránymutatások (Framework Guidelines on Harmonised Gas Transmission Tariff Structures)	Tarifa	Folyamatban	2017. január 1.

Villamos NC-ok rendszere

Folyamat	Network Code	Határidő
Kihirdetve	1. CACM Guideline (Capacity allocation and congestion management)	Kihirdetés 2015. július 25. Hatálybalépés 2015. augusztus 14.
Komitológiai eljárás elfogadták a végleges szöveget	2. RfG NC (Requirements for generator)	Szöveg elfogadása: 2015. június 26. Kihirdetés várható: 2015. december
	3. HVDC NC (High voltage direct current connection)	Szöveg elfogadás: 2015. szeptember 11. Kihirdetés várható: 2016. március
	4. DCC NC (Demand connection)	Szöveg elfogadás: 2015. október 16. Kihirdetés várható: 2016. április
	5. FCA GL (Forward capacity allocation)	Szöveg elfogadás: 2015. október 30. Kihirdetés várható: 2016. május
Komitológiai eljárásra készen Szavazásra még egy esetben sem került sor, és még a végleges, rendeleti formába öntött Network Code szöveget sem bocsátotta a tagállamok rendelkezésére az EC	6. OPS NC (Operational planning and scheduling)	2013. november 11-én került EC-hez
	7. OS NC (Operational Security)	2013. november 11-én került EC-hez
	8. LFCR NC (Load frequency control and reserves) Egyesítve három NC System Operation GL alatt	2013. szeptember 26-án került EC-hez Tárgyalások tervezett kezdése: 2015. november vége
	9. ER NC (Emergency and restoration)	2015. június 22-én került EC-hez
	10. EB GL (Electricity balancing)	2015. július 20-án került EC-hez

Regulation on wholesale Energy Market Integrity and Transparency - REMIT

Jogforrás: Az Európai Parlament és a Tanács 1227/2011/EU rendelete (2011. október 25.) a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról

- A rendelet közvetlen hatállyal bír.
- Az EU működéséről szóló szerződés 288. cikke kimondja, hogy a rendeletek közvetlenül alkalmazandók az uniós országokban.

Elfogadás indokai, a szabályozás célja:

- Szükséges a megbízhatóság és tisztességes verseny előmozdítása
- Piacok összefonódása uniós szinten
- Meg kell akadályozni a piaci visszaéléseket
- Az energia piacok megnyitása a végső felhasználók érdekeit szolgálja
- Szabályozás elégtelensége: szektor specifikus normára volt szükség

A REMIT szabályozás felépítése

- Tárgy, hatály és kapcsolat más uniós jogi aktusokkal - 1. cikk
- Fogalom meghatározások - 2. cikk
- Piaci visszaélések tilalma - 3. és 5. cikk
- A bennfentes információkra vonatkozó közzétételi kötelezettség - 4. cikk
- Hatóságok és az Ügynökség feladatai - 6-7., 9-12., 19. cikk
- Piaci szereplők jelentési kötelezettsége - 8. cikk
- Nemzeti szabályozás kialakítása - 13-14., 18. cikk
- A hivatásszerűen ügyleteket bonyolító személyek kötelezettségei - 15. cikk
- Uniós és nemzeti együttműködés - 16. cikk
- Szakmai titoktartás - 17. cikk
- Egyéb rendelkezések - 20-22. cikk

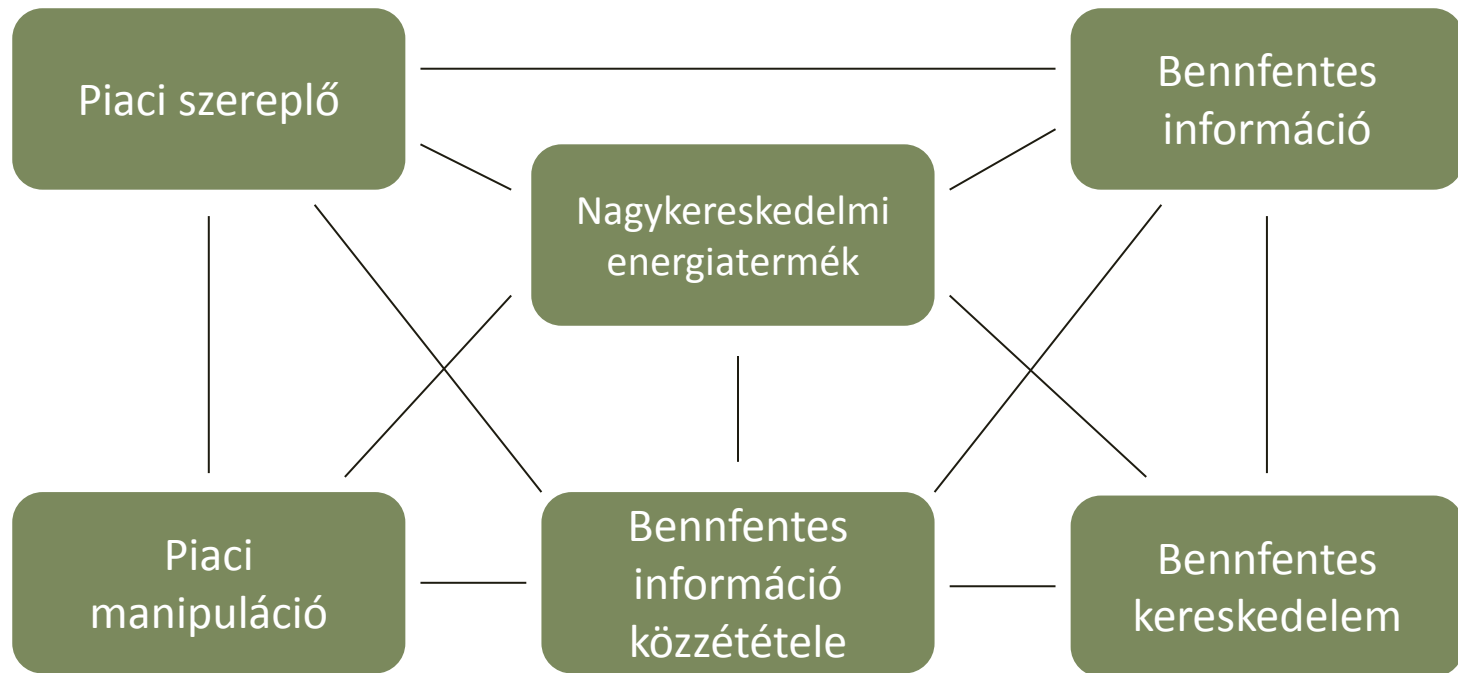

A REMIT szabályozás eszközei

1. Piaci visszaélés tiltása
2. Bennfentes információk közzétételi kötelezettsége
3. Adatszolgáltatási kötelezettség előírása a piaci szereplők részére
4. Nagykereskedelmi energiapiacok felügyelete, piacok folyamatos vizsgálata
5. Vizsgálati jogkör biztosítása hatóságoknak
6. Nemzetközi együttműködés

Kulcsfogalmak

A piaci visszaélés tilalma

- A piac működésével kapcsolatos szabályok be nem tartásának következményei:
 - A visszaélés következtében torzulnak a piaci viszonyok
 - Sérül a verseny
- A fogyasztók érdekeit veszélyezteti
- A REMIT a piaci visszaélés két típusát szabályozza:
 - Belföldes kereskedelem
 - Piaci manipuláció
- Tilalmat állít fel a fenti két visszaélésre vonatkozóan

Bennfentes kereskedelem tilalma

Bennfentes információ birtokában TILOS:

- A szóban forgó információt felhasználva saját maga vagy harmadik személy javára közvetlenül vagy közvetve olyan nagykereskedelmi energiaterméket **vennie, eladnia**, valamint ilyen eladást vagy vételt megkísérelnie, amellyel a szóban forgó információ kapcsolatos;
- A szóban forgó információt **másnak átadnia**, kivéve abban az esetben, ha a szóban forgó információ átadására az adott személy munkakörének vagy foglalkozásának szokásos gyakorlása, feladatainak szokásos ellátása keretében kerül sor;
- Bennfentes információk alapján más személyt olyan nagykereskedelmi energiatermék vételére vagy eladására **buzdítania vagy rávennie**, amellyel a szóban forgó információ kapcsolatos.

Bennfentes kereskedelem tilalma – kik az érintettek?

- A REMIT rendelet meghatározza az érintett személyi kört: természetes személyek – nem cégek, nem csak piaci szereplők:

adott piaci szereplőhöz
kapcsolt személyek

- irányító, igazgatási, felügyeleti testületek tagjai
- tulajdonosok

egyéb személyek

- akik feladatellátásuk során ismerték meg
- bűncselekmény útján jutottak birtokába
- tudnak vagy tudniuk kellene, hogy bennfentes információ

A piaci szereplő fogalma

Minden olyan személy, aki/amely nagykereskedelmi energiapiacon ügyletet köt

- Természetes és jogi személy is lehet, és a
- Nagykereskedelmi energiapiacon jár el

Teljes vertikum:

- Termelő
- Kereskedő
- Átviteli és szállításrendszer-üzemeltető bizonyos esetekben
- **Végső felhasználó 600 GWh+ éves fogyasztási kapacitás esetén**
- Származékos termékre vonatkozó szerződés alanyai

A bennfentes információ fogalma I.

Konkrét információ

Nagykereskedelmi energiatermékekhez kapcsolódik: villamos energia, földgáz

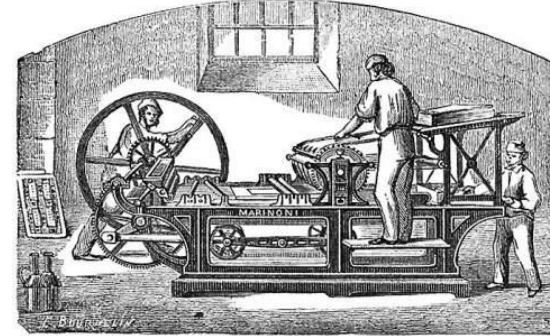
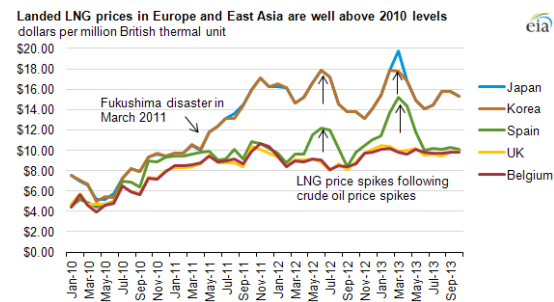

Fig. 3. Machine simple. oldbookillustrations.com

Nem hozták nyilvánosságra

Jelentős hatás lehetősége az árakra

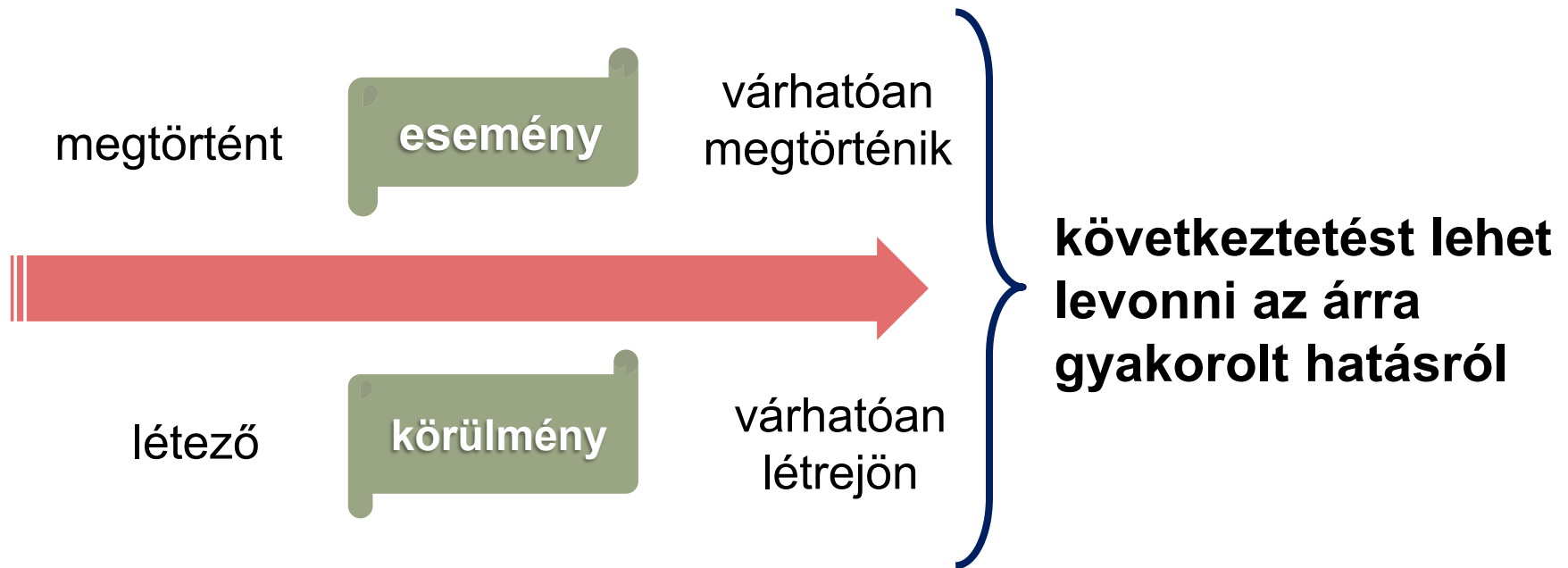
A bennfentes információ fogalma II.

- További feltétel nélkül
 - 714/2009/EK és 715/2009/EK rendelet vagy ez alapján kiadott iránymutatás, üzemi és kereskedelmi szabályzat alapján nyilvánosságra kell hozni
 - Létesítmény kapacitására, használatára vonatkozik
- Feltéve, ha
 - Egyéb uniós vagy nemzeti jogszabály, intézkedés, piaci szabály, szerződés, érvényesülő szokás alapján nyilvánosságra kell hozni, **ha az arra jelentős hatást gyakorolna**
 - Más olyan információ, **amit döntéshozatalnál valószínűleg figyelembe vesznek** a piaci szereplők

Fogalmi elemek – konkrét

Konkrétnek minősül az információ, amennyiben megfelel az alábbi kritériumoknak a REMIT rendelet szerint

Fogalmi elemek – termék I.

- Nagykereskedelmi energiatermék: függetlenül az ügylet lebonyolításának helyétől és módjától REMIT rendelet alapján
 - **Energiatermék;**
 - **Származékos termékek.**
- A REMIT rendelet kiveszi a végső felhasználók általi felhasználás céljából történő villamosenergia- és földgázellátásra és elosztásra vonatkozó szerződést – kivéve a 600 GWh vagy ezt meghaladó fogyasztási kapacitást

Fogalmi elemek – termék II.

Energiatermék

1. a villamosenergia- vagy földgázellátásra vonatkozó szerződések, amennyiben az átadásra az Unión belül kerül sor
2. villamos energia vagy földgáz Unión belüli szállítására vonatkozó szerződésekre

Származékos ügyletek

1. az Unióban termelt, értékesített vagy átadott villamos energiával vagy földgázzal kapcsolatos származékos termékek (ügyletek)
2. villamos energia vagy földgáz Unión belüli szállításával kapcsolatos származékos termékek (ügyletek)

Fogalmi elemek – termék III.

Ügyletkötés körülményei alapján

- Tőzsdei ügyletek
- MTF – multilaterális kereskedési rendszer
- OTC – over-the-counter ügyletek
- Bilaterális szerződések

Terméktípusok szerint

- Napon belüli termék
- Másnapi termék
- Fizikai forward és futures
- Nem sztandardizált hosszú távú szerződéseket
- Kiegyenlítő piacok
- Kapacitáspiacok
- Származékos ügyletek

Fogalmi elemek – nyilvánosság, árhatás

- Nyilvánosságra hozatal
 - széles közönség előtt nyilvános lesz
 - előre meg nem határozott számú személy által megismerhető
- Jelentős árhatás
 - konkrét esetben határozható csak meg, az adott piac vonatkozásában, mi tekinthető jelentősnek: piac mérete, kereslet-kínálat egyensúlya stb.,
 - **elég a lehetőség**, nem kell a konkrét ármozdulás

Piaci manipuláció tilalma

- Tilos a nagykereskedelmi energiapiacok vonatkozásában piaci manipulációt folytatni vagy azt megkísérelni. – REMIT 5. cikk
- Kétféle magatartással is megvalósítható:
 - Ügyletben való részvétel vagy megbízás adása
 - Információ terjesztése

Fontos: nem csak a megvalósult piaci manipuláció jogellenes, hanem a piaci manipuláció kísérlete is!

Piaci manipuláció tilalma - ügyletek

- Ügyletben való részvétel
 - Megvalósult ügyletek
 - Ügyletre szóló megbízások (eladási-vételi ajánlat)
 - Több szereplő összejátszása, több piac is érintett lehet
 - Országhatáron átnyúló ügy is elképzelhető
- REMIT meghatározza az elkövetési magatartásokat
 - Hamis vagy félrevezető jelzéseket ad(hat)
 - Mesterséges szinten rögzítik az árat, kivéve jogos indok esetén
 - Fiktív eszköz, megtévesztés, félrevezetés, amely révén hamis vagy félrevezető tájékoztatást nyújt(hat)nak

Piaci manipuláció tilalma - információ

- Információ terjesztése:
 - Nem csak bennfentes információ
 - Tömegtájékoztatási eszköz vagy egyéb eszköz révén
 - Ténylegesen vagy valószínűsíthetően
- Híresztelés, hamis vagy félrevezető hír terjesztése
 - Tudja vagy tudni kellett volna a hamis/félrevezető voltáról
- Sajtó és szólásszabadság szabályai, kivéve, ha
 - Előnyre, haszonra tesz szert
 - Szándékos a félrevezetés
- Erre az esetre is vonatkozik a piaci manipuláció kísérletének a tilalma

Piaci manipuláció tilalma - érintettek

- Bárki, aki részt vesz az ügyletben akár eladási, akár vevői oldalon, vagy az ügyleti megbízást adja
 - Nem kötődik saját termékhez
 - Már az ajánlat beadása is értékelendő
- Bárki aki részt vesz az információ terjesztésében
 - Szándékos: tisztában van a lehetséges következményével
 - Gondatlan: tudnia kellett volna a hamis vagy félrevezető voltáról

Közzétételi kötelezettség

- Piaci szereplő kötelezettsége a bennfentes információ közzététele
- Cél: **a nyilvánosság is az információ birtokába juthasson**
- Ténylegesen és kellő időben kell megtörténnie
- Példálózó felsorolást ad a REMIT
- A bennfentes információ fogalmából kell kiindulni
- Magyarországon a közzétételi honlapot kötelező használni a piaci szereplőknek, amit a HUPX Zrt. üzemeltet:
<https://www.insideinformation.hu/hu/pubpages/newslistmain.aspx>

Hazai (háttér) szabályozás hatályba lépése

- A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény és a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény módosítása – 2013. évi CXLV. törvény
- **Szakaszos hatálybalépés:**
 - 2013. október 1. a módosítás hatályba lépése
 - 2014. január 1. bennfentes információs platformra vonatkozó szabályok hatályba lépése
- **Tárgyi hatály:**
 - Magyarországon történt cselekmények
 - Nem Magyarországon történt, de hatással van a magyar piacra – EU és EU-n kívül is akár, ha a REMIT alkalmazandó
- **Személyi hatály:**
 - Nemzeti szabályozó hatóság kijelölése
 - Bármely személy, aki a REMIT-ben foglalt kötelezettséget, tilalmat megszegi
 - Piaci szereplő a rá vonatkozó kötelezettség tekintetében
 - Bárki, akinek REMIT-ből eredő kötelezettsége van vagy érinti a tilalom

Munkamegosztás – ACER és a tagállamok

	ACER- Energiaszabályozók Együtműködési Ügynöksége	Nemzeti Hatóság
Piacfigyelés REMIT 7.	A nagykereskedelmi piacokon a kereskedés monitorozása Cél: bennfentes kereskedés és piaci visszaélések kiszűrése	Kooperáció: regionális szinten + ACER-rel Monitorozási lehetőség
Együtműködés REMIT 16.	Joga van: <ul style="list-style-type: none"> • információt kérni a nemzeti hatóságtól • felkérni a nemzeti hatóságot vizsgálat indítására • több ország hatóságából összeállított vizsgáló csoportok alakítani 	Piaci visszaélés gyanúja esetén köteles értesíteni az ACER-t Az ACER felkérése esetén megteszi a szükséges lépéseket
Jogérvényesítés REMIT 13.		Kizárólagos tagállami hatáskör, az ACER csak megfigyelő

Elérhetőségek, hasznos linkek

- Hivatal honlapja: www.mekh.hu
- Email: remit@mekh.hu
- CEREMP (regisztrációs és adatkezelési felület):
https://www.acer-remit.eu/ceremp/home?nraShortName=12&lang=hu_HU
- Közzétételi honlap:
<https://www.insideinformation.hu/hu/pubpages/newslistmain.aspx>
- REMIT-portál:
<https://www.acer-remit.eu/portal/home>

Köszönöm a figyelmüket!

Dr. Grabner Péter

grabnerp@mekh.hu